

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2000-739

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Koivisto, Anu Sisko			
Työn nimi-Arbetets titel-Title "Kun elämän eteen nousi seinä" Syöpään sairastuneiden käsityksiä sairaudesta, elämästä ja kuolemasta 1990-luvun aikakauslehtien haastattelujen valossa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2000-11-15	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 86
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksen kohteena olivat 1990-luvun Apu-, Anna-, Eeva- ja Kotilääkärilehdissä julkaistut syöpään sairastuneiden ihmisten haastattelut. Mielenkiinnonkohteena oli selvittää, miten syöpään sairastuneen ihmisen käsitykset yksilöllisyydestä, elämästä ja sen loppumisesta muuttuvat sairauden johdosta, koska vakavan sairauden kohdatessa ihminen joutuu konkreettisesti ja odottamatta silmätysten oman yksilöllisyytensä ja sen katoavuuden kanssa. Lisäksi tavoitteena oli etsiä erilaisia suhtautumistapoja sairauteen. Yksi tärkeimmistä kysymyksistä oli, tuntee sairaastunut voivansa vaikuttaa toiminnallaan ja valinnoillaan elämänsä kulkuun.</p> <p>Aineisto (67 haastattelua) analysoitiin kvalitatiivisesti ensin narratiivisin menetelmin yhtenä nippuna ja myöhemmin pinomenetelmällä jakamalla aineisto useaan eri nippuun aineistolle tyypillisten piirteiden löytämiseksi. Narratiivisessa analyysissä korostuivat syöpään sairastumisen kriisinomaiset piirteet. Strategiat ja keinot kriisin käsittelyssä vaihtelivat yksilöittäin. Syöpää tutkimuksessa tarkasteltiin eräänlaisena odottamattomana riskinä, joka rikkoo sairastuneen arjen ja vaikuttaa hänen koko loppuelämänsä. Syöpään voi sairastua kuka tahansa, syöpä ei valitse. Omalle kohdalle sitä ei kuitenkaan odoteta. Omakohtaisen kuoleman uhka nousi aineiston kolmanneksi pääasialliseksi tekijäksi riskin ja kriisin ohella. Pelko kohdistui lähinnä itse kuoleman pelon sijaan elämän päättymiseen. Pinomenetelmän avulla hahmottui neljä erilaista tapaa suhtautua sairauteen: aktiivinen kieltäminen, aggressiivinen taistelu, sopeutuva hyväksyminen sekä passiivinen sopeutuminen. Yhtenäistä sairauden kulun kaavaa ei siis tämän tutkimuksen pohjalta voida esittää.</p> <p>Tutkimuksen tulokset korostavat identiteettien muuttumista elämän mukana. Koska ihmisen identiteetit muodostuvat vuorovaikutussuhteessa sosiaalisen ympäristön kanssa, sosiaalisen ympäristön muutokset heijastuvat ihmisen identiteettiin. Vakava sairastuminen muuttaa ihmisen sosiaalista ympäristöä ja aiheuttaa sen, että vanhat identiteettikäsitteet eivät vastaa enää todellisuutta. Tuloksissa korostuu yksilöelämän refleksiivisyys: ihmiset ovat sitä, mitä he valinnoillaan itsestään tekevät. Syöpä ei ole oma valinta, mutta sairastuminen siihen pakottaa ihmisen reagoimaan ja valitsemaan mitä erilaisimpien vaihtoehtojen välillä. Käytännön valintojen lisäksi sairauteen liittyy usein vielä vaikeampia henkilökohtaisia ongelmia. Ruumiin toiminnalla on selvä yhteys identiteettiin: vakava sairaus vaikuttaa elämään kokonaisvaltaisesti. Vakavan sairauden kohdatessa ihminen joutuu erityisesti muokkaamaan ja sopeuttamaan aikaisempia identiteettejään tilanteeseen sopivaksi. Tulokset tukevat käsitystä, että nykyihmiset perustavat ajattelunsa lähinnä omakohtaisille kokemuksilleen traditionaalisten ja kollektiivisten merkitysten sijaan. He näkevät itsensä itsenäisinä toimijoina ja kokevat olevansa vastuussa omasta elämästään. Myöhäismodernissa yhteiskunnassa vallitseva yksilöllisyys on tulosten valossa vahvaa. Vakavasti sairaanakin monella tuntuu säilyvän usko omiin mahdollisuuksiinsa valita ja vaikuttaa omaa elämäänsä koskeviin asioihin. Nykyihminen ei siis sairaanakaan välttämättä automaattisesti koe olevansa ulkopuolisten voimien armoilla, vaan hän saattaa pyrkiä säilyttämään kontrollin kaikin keinoin itsellään.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords syöpätaudit - identiteetti yksilöllisyys - kertomukset - sairaat kriisit - sairaus			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			